

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

La causa de las bombas

Testimonis que no parlan.

LA SENMANA

Com a fer soroll, no 'ns en podem queixar del sach del procés terrorista. El soroll es molt, pero las nous... las nous per ara no apareixen. Y fins en l'ánim d'algú hi apunta ja 'l' dupte de si

realment n'hi ha cap de nou en el fons d'aquest sach horrible. Els uns passantse de cándits, els altres volguent passarse de llestos, van desfilant els allistats en la famosa banda rulleca per davant del Jurat, recitant la llissó apresa Déu sab ahónt y dictada tal volta per algú que d'aixecar pois y d'enterbolir l'aygua n' sab la prima.

Deixant apart petits detalls, tots els processats venen a dir lo mateix. Aquesta vara uniformitat en las declaraciones jes signo revelador de la veritat ó proba de la disciplina qu' entre 'ls acusats reyna? Convinguém en que una dotzena d'individuos que han tingut mesos pera posarse d'acort, poden molt bé declarar aisladament ó á coro sense desafinacions

sensibles. Y per si 'ls quedés encare algún cap per lligar, en la mateixa vista de la causa, els processats, sentint las declaraciones que cada un d'ells presta, poden cómodament ajustar las sevas á las que han tingut ocasió d'escoltar. Se dirá que hi ha el sumari... Las declaraciones del sumari quedan completament desvirtuadas no més afirmant que varen ser arren-

cadascuna per la por, per la violència o per la natural perturbació filla del moment. Qui no s'ha carregat del trastorn que tot ciutadà, per innocent que sigui, ha d'experimentar al veure's detingut? Es clar que llavors un hom no sab lo que's diu i's confón i las hi clava sense engaltar, encare que las sevas manifestacions el comprometin.

Pero després, calmada la excitació i passada la sorpresa, el detingut reflexiona y'l dia del judici fa constar que tot allò que temps enrera va dir es un infundi... Aixís ho ha fet alguna de las digníssimas personas complicadas en la causa del terrorisme.

Lo que hi ha—y ara tornem a parlar en serio—es que potser el Jurat, atententse a las primeras declaraciones, que per ser las més próximas als fets han de ser sempre las més exactas, farà poch cas de las rectificaciones d'última hora, y ab arreglo a aquéllas dictará el veredicté quan la ocasió de fallar sigui arribada.

Llavors sabrem si en Mateu Ferrán al penjar-se s'ha precipitat ó si, sangrantse en salut, ha sapigut adelantarse als aconteixements.

PIP-PAF

L'ESFINX

No li encerten la endevinalla us matará; si li encerten, se matará ella mateixa. La bestia monstruosa es ara a l'Audiencia. De tant en tant la veureu alsarse dalt d'una taula; posada las urpas sangiantas demunt de tubos de ferro, esmicolaments de bombas, pape-rassas que esmentan esclats de metralla, morts y mutilacions. S'alsa entremitj d'en Rull y dels seus jutjes, proposa l'enigma, y's desfa quan la volen agafar. L'esfinx es el mal de Barcelona.

Jo l'he sentida ab la veu estrident d'en Rull, y brollar de las preguntas revesas del fiscal. Jo l'he vista interposarse devant dels acusadors; l'un tot untuós, curt de gestos, trasbalat per una agitació incoercible que li fa treure y posarse sense adonar-se'n las ulleras de catedrático y li torsa la boca ab ün tich anguniós; l'altre dur com un soldat ó un enginyer, que parla un castellá aspre y fosch y's mira fit a fit el buyt ahont no hi surt el fet de veritat. Jo l'he vista gambadar amunt y avall, pel cantó dels abogadets esferehits, anyells negres compromesos a fer de gossos de remat. L'he vista triomfar sota'l dossier, al acabar els interrogatoris inconcludents. La endevinalla es proposada, ¡ay si no la resolém!

Jo no puch profetisar lo que'n sortirá d'aqueix solemne procés; ara puch, aixó sí, exposar lo que n'ha sortit del examen dels processats. Jo no'ls tinc per culpables, ni juraria que son innocents: no hi ha fets demostratius a l'acusació ni confessió dels acusats. Y vet aquí com s'estableix, tot d'una la degeneració dels processos del anarquisme: el d'en Pallás, pres com a tipo, tenia proba plena y més que la confessió, el clam del anarquista que's condemnava ell mateix a la mort. «Ne son d'anarquistas els processats d'ara? En Rull n'ha estat; son germá ab prou feynas s'ho deixa dir, els altres ho negan. ¡Han posat las bombas del hivern del 906 y de la primavera del any passat? Ho negan tots; pero l'acusació, mantinguda queda. Ells se defensen, y traspassen hábilment l'acusació a uns quants subjectes, ja coneguts de la policia. Han llenat els noms d'en Corominas y d'en Serra, absolts, y ben absolts pel Jurat, quan hi va haver la troballa de las bombas al Coll, suposant que segueixen manejant explosius, y han atribuït concretament els atentats a diferents mans, l'Oliu y la Pilar Recasens, en Sendra, confident d'en Tressols, y el misteriós Lampista, que no sabia ningú com se deya, y que no se n'hauria recordat el mateix Rull si no ho hagués tingut apuntat al seu curiós carnet.

Juntemlos a tots, sense esbrinar els graus de culpabilitat de cada hü, que ara no n'hem de fer res; juntemlos pera fernes carrech no més de qui son. No'ns costará gens observar que se semblan, que forman una categoria social, una categoria barcelonina. Ja no val tirarse terra als ulls: lo que tantas vegadas he dit del mal que Barcelona pateix; no un mal parassitari, no una agressió forastera, sino una putrefacció interna, ho teniu patent en aqueixa categoria degenerada de poble, incorporada a la vida ciutadana. El refractari, el maníatic de la rebelió; l'insurrecte, ja casi ha desaparegut: son dependents de la policia, que cobren els diners del Estat; son empleats del Ajuntament, com en Rull, com en Ferrán, com el «Navarro»; ó vigilants d'un passatge com el germá d'aquest, y tots els acusats del procés, lo mateix que'ls acusats pels acusats, passen mesos a la presó, sense portarlos may ab proba plena devant del Jurat.

La presó, ahont explicava en Rull dimars que havia cumplert l'aprenentatge de confident, serveix per aixó, pera fabricar confidentes.—S'ha de dir, s'ha d'escriure honradament, resoltament tot lo que se sapiga, per' ajudar al diagnóstich y a la curació del mal que pateix Barcelona, y ho diré, costi lo que costi... Ens hem d'empenedir de las nostras culpas y esmenarlas, per' afrontar ab valentia l'esfinx. No

li encertará la endevinalla que l'ha de matar sino l' que s'hagi purificat.

Primer de tot, pera privar que's tirin bombas, se te d'auxiliar als degenerats, als corromputs, als bojos; no encoratjarlos pera que perseveren en la corrupció. La fabricació de confidentes n'es un d'encoratjament. A todas las nacions n'hi ha d'indicadors, d'agents provocadors, de delators que's poden fins anomenar «testimonis del rey ó de la corona»; pero a todas las nacions civilizadas se'ls vigila, pera que no fassin mal y se'n prescindeix tan aviat com se pot. A la nostra terra, ahont el procediment judiciari es delació y confessió, la policia inepte pera trobar provas busca sistemáticamente delators. De las agafadas d'infelissos a ull, a ull de policia, se'n fan delinqüents; y dels delinqüents a la presó se'n fan els confidentes. No se'ls tanca pera millorarlos sino pera pervertirlos. El problema que l'industria resol d'aprofitar las desferas y las escombrarias, y que'ls penalistas estudian pera aprofitar l'home normal que hi pot haver en el delinqüent, desferra social, el resolém al inrevés sugerint, fonsant la delinqüencia als ignoscents. Com a professionals de la delinqüencia els oferim el pa y la llibertat que com a homes de bé els hi negariam. Barcelona,—no l'Estat, no el boch emissari del centralisme—manté a gent d'aquesta mena, perque es tarada: al un perque es un pinxo, al altre perque es un espía.

Diguemla la veritat, ara que n'es l' hora justa! El procés de las bombas es no més que sintomático; furgant ben endins del nostre mal, lo mateix té que s'acabi d'una manera com d'un'altra. Es el camp infecte qu'hem d'extirpar. Si no, demá hi pendrá qualsevol altre germe de malaltia.

A la platja de la Barceloneta, un devassall de bruticias del vehinat pobríssim, amanidas ab el such corrupte d'una claveguera, s'escampa a la vora del aygua. Y als dias de garbinada, las onadas remenan damunt de la sorra las bruticias del port. La ciutat superba y la mar pura se troban en aquella frontera d'escumas inmondas. A la nostra societat barcelonina hi ha la frontera de las escumas inmondas, de la gent corrompuda, ahont se troban els mons de la política, del govern, de la bona societat, de l'administració. Netejeu aqueixa frontera, y privareu de tirar bombas a las escaletes. L'educació sana y la solidaritat social privarán demá de carregarlas pera tirarlas al carrer.

MAGÍ PONS

Barcelona, mestra

He tingut, aquets dies, l'alta honra de rebre un exemplar del fascicle *Presupuesto extraordinario de cultura*, publicat per l'Ajuntament de Barcelona. Jo no trobaria millor manera de remeiar aquet present, que la d'una adhesió vivíssima al noble propòsit. Escric aquest article sense haver tingut temps encara de llegir tot el projecte. Però, *ex abundantia cordis*, a estil d'amable conversa amb els ponents, que han tingut l'honor de merèixer les censures episcopals (que pera mi voldria i que no tant fàcilment solen prodigar-se ja...), desitjo divagar un poc sobre'l clou de la materia, sobre'l punt que ha concitat les ives de l'enemic.

Hi ha, entre les més fondes caracterisacions d'un poble, certament aquestes dues: l'idioma, la creencia. Doncs sobre lo referent a idioma i a creencia cal dir, davant tot, que'l projecte municipal és particularment digne de nota.

Per primera vegada, oficialment, el catalanisme estableix la llengua catalana en l'ensenyança pública de Catalunya. Tots els que, com jo mateix, veiem en la llengua la primera de les reivindicacions nacionals, hem de senyalar aquet fet com una data gloriosa. Desde'l punt de vista nacional, no importa, doncs, insistir-hi. Desde'l punt de vista propiament ciutadà, o sia pera la futura sort de l'educació pública, que és, en resum, la futura Barcelona, aixó serà la regeneració total de la pedagogia; més encara, serà l'instauració primera d'una pedagogia a Catalunya. Fins ara, l'ensenyança de tota materia científica estava supeditada a l'ensenyança de la llengua castellana; és dir, que, pera la més ràpida difusió del castellá, ensenyat en castellá, a faysó de Berlitz, se sacrificava la fructuosa adquisició de tots els restants coneixements.

En quant a l'ensenyança religiosa, el projecte se conforma amb un respecte a la voluntat dels pares, que decidiran. Moderada y evolutiva transició, la qual podem nosaltres acceptar únicament com a temporal, esperant la plena reconeixensa de que, així com avui l'Estat disposa de la vida dels joves quan li convé pera la seva defensa (essent així que'l pare no'n pot mai dispondre), la Ciutat serà l'arbitre únic de l'esperit dels nois, perque ells són els ciutadans futurs, i cal que arriben a la plena capacitat civica amb una virginitat absoluta de l'ànima davant les coses no subjectes a experimentació.

Poques vegades com aquesta s'haurá pogut comprovar la baixesa del nostre nivell social: la proposta d'una solució tant respectuosa i sobria, tant allunyada encara del criteri dominant avui a tota civilisació vera, no ha deixat de promoure l'odi de l'Esglesia, forta, com sempre, davant la feblesa, humil i tranzigent davant el fort.—Per lo demés,

serà útil recordar que la segona ensenyança espanyola està avui constituída amb un criteri consemblant al del projecte, ja que l'assignatura de Religió i Moral és plenament voluntaria, somesa a l'arbitri dels pares; és veritat que abans no existia als Instituts tal ensenyança; però també és veritat que quan fou establerta se la senyalá com a forcosa pera tots els escolars. Encara avui, pera'ls efectes de l'examen d'ingrés, com pera'l matrimoni civil segons l'interpretació Vadillo, cal una declaració de no-católicisme feta pels pares si volen sustreure als fills a les preguntes referents a religió.

Consti, doncs, que'l projecte accepta encara la consideració de la familia com una institució pública, és dir, rival del municipi i de la ciutat, ja que li somet en part l'arbitratge de l'educació pública dels infants.

Hi ha, ademés, en el projecte, un altre punt de vista sobre'l qual voldria parlar. Obliga als professors a prescindir, en llurs explicacions, de tota alusió a coses que puguin ferir les creencies de les families. Així, per exemple, els nois no podran tenir una idea de materia tant essencial de coneixements com el transformisme evolutiu, ni sabran res de l'origen del sentiment religiós, ni de l'obra de les religions en lo referent a l'història i a la progressiva concreció de les cultures.—Sainte-Beuve deia: una de les coses que cal preguntar a un home pera jutjar-lo és aquesta: què penseu sobre la qüestió Déu?—Doncs bé: és essencial a la sort futura dels nostres ciutadans que se'ls posi, davant la qüestió Déu, en aptitud de jutjar, pera esser un dia jutjats a llur torn. Una actitud de passivitat complerta, d'abstenció, per part de la càtedra, és el triomf de l'ensenyança paterna; i el pare no pot esser mai el professor, ja que aixó seria encomanar la cultura de demá a l'obra de la cultura d'ahir, a l'obra dels vells i dels no professionals. L'indiferència, tant bescantada encara desde les trones, ens és, a nosaltres, més perniciosa que pugui esser-ho als bons creients. Ens hem de preparar, doncs, pera les futures batalles. Ahir l'Esglesia, sabiament, monopolisava la direcció de les families futures desde la tarima de l'Escola i desde la Càtedra, com monopolisa la direcció de les families actuals desde'l confessionari. Un recabament complet de l'educació pública pera la Ciutat implicaria, doncs, l'assumpció integral de l'ensenyança popular.

En seguiré parlant, ja, que avui el temps me curteja.

GABRIEL ALOMAR

L'honor d'un home no està may en poder d'un altre; està en ell mateix y n'ó en la opinió del poble; no's defensa ab la espasa, sino ab una vida integra y irreprotxable.—J. J. Rousseau.

El Congrés de las Joventuts Republicanas

PROMET ésser un éxit el Congrés de las Joventuts Republicanas, que's celebrará a Barcelona els dias 18, 19 y 20 d'aquest mes.

Ademés de la totalitat d'organismes d'Unió Republicanas, Federales, Nacionalistas y republicans de la Unió Catalanista de Barcelona, s'han rebut moltíssimas adhesions de tot Catalunya, figuranthi entre las últimament rebudas associacions de Tarrasa, Mataró, Sabadell, Sant Feliu del Llobregat, Hospitalet, Cornellá, La Llacuna, Capellades, Vilassar de Mar, Premiá de Mar, Arenys de Mar, Igualada, Torredembarra, Olesa de Montserrat, Torrelles de Foix, Sant Joan Despí, Vallbona, Sallent, Piera, Badalona, Viladrau, Suria, Sant Pol de Mar, Rubí, Castellbisbal, Viladecaballs, Ullastrell, Vacarissas, Rellinás, Mura, Talamanca, Matadepera, Lleyda, Cervera, Tárrega, Balaguer, Girona, Borjas Blancas, Guissona, Tarragona, Reus, Valls, Olot, Palafrugell, Sant Feliu de Guixols, Banyoles, Manresa, Sallent, La Bisbal y Vendrell.

Las ponencias anirán a carrech de lo més escullit de nostre jovent intelectual: basta citar els següents noms: El senyor Alomar, nostre brillant colaborador, tractará del «Aspecte social del problema religiós.» El senyor Marsá: «Relacions de la Iglesia y l'Estat.» D. Lluís de Zulueta: «La Ensenyança y Educació social.» El diputat a Corts, senyor Salvatella: «Organisació del Estat.» El senyor Marquina: «Acció de las joventuts.» D. Amadeo Hurtado: «Acció dels partits polítics.» y D. Laureá Miró: «Militarisme y antimilitarisme.»

LA CAMPANA DE GRACIA deixarà sentir sa veu forta y de joventut a favor del próxim Congrés; tenim la intenció de fer un número ab els retratos dels senyors ponents y principals organitzadors.

A l'Administració del nostre periódich s'expenen títuls de congressista.

Aquests, segons manifestan las bases d'organización, son de dugas classes: ordinari y honorari; els primers s'expendeixen al preu de 3 pessetas, y els altres son de quota voluntaria, pero sempre superior a la fixada pera els ordinari.

Podrá adherirse al Congrés tota entitat republicanas solidaria y podrán ésser congressistas tots els individuos que proposin las entitats adheridas al Congrés.

Tenint en compte que'l Congrés es purament individual, als llochs ahont no hi hagi constituída cap Agrupació ó aquesta no s'adhereixi al Congrés, el jovent podrá també ésser congressista, adquirint el corresponent títul.

LA CAMPANA DE GRACIA repicarà ferm y fort en pró de l'obra de la joventut catalana.

¡Jovent de Catalunya, assisteix al Congrés!

La indulgencia es un dels components de la justicia.—Joubert.

EN obsequi als nostres estimats lectors y mirant pels alts interessos de la Democracia, superiors a todas las humanas miserias y a todas las impuresas de la realitat, ens abstinérem de donalshi compte dels sens fi de reunions celebradas aquests dias a Madrid pels diputats republicans y en las quals s'ha enrahonat molt y no s'ha fet cosa que valgui la pena de ser consignada.

Quan el bon sentit s'imposi—que s'imposará, ¡vaya si s'imposará!—ja tornarem a parlarne de aquests assumptos.

Ara... l'enemic ens contempla, y afegir llenya al foch, quan sabem que aquest foch fa bullir l'olla del contrari, no'ns sembla gayre republicà ni es ocupació que fassi per nosaltres.

Al Congrés s'está discutint un projecte de lley referent a la extinció de las plagas del camp.

Molt bona'ns pareix l'idea, pero convindria completarla.

Una volta quedí aprobada la lley y sapiguém de quin modo las plagas del camp han de ser extingidas, ¡no podria ferse'n un'altra pera extingir las plagas de las ciutats?

Per exemple, la plaga dels vividors polítics. Y la dels revolucionaris de camama.

Si veuhen que avuy *El Progreso* no dedica, com feya avans, cap bombo al doctor Calzada ni sisquera s'ocupa d'ell a pesar dels 28,000 duros que va enviarli desde l'Argentina pera que don Alacandro els gastés... como le diese la gana, no ho extranyin.

El doctor Calzada s'ha fet d'allo més amich del Sr. Soriano y fins devegadas en companyia del diputat per Valencia dona meetings y celebra excursions de propaganda.

Y com que en Lerroux no pot veure a n'en Soriano ni en pintura, aquí tenen vostés explicat el per qué del *boycott* que'l *Ruiz Zorrilla bis* ha decretat contra'l jefe dels republicans de l'Argentina.

Lo curiós ara seria saber si aixó precisament es lo que'l doctor Calzada's proposava, es a dir, qu' en Lerroux el deixés estar tranquil.

Si aquesta fou sa intenció, y que sigué aquesta sembla, cal confessar que'l doctor sab molt bé hont té la má dreta.

Tan mateix sembla que en lo que respecta al famós projecte de n'en Maura s'anirá directament a la obstrucció.

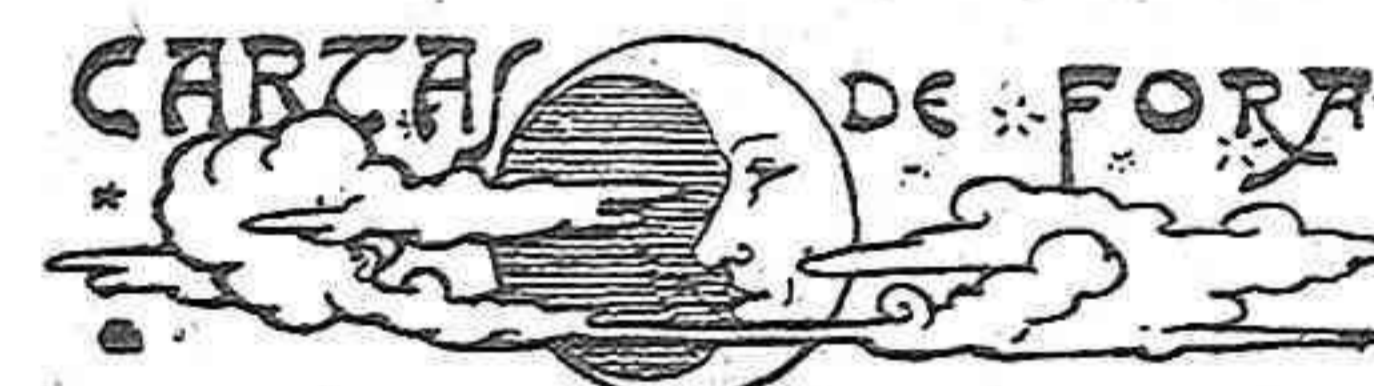
¿Quants dias durará, aquesta? No ho sabem; pero lo que sí sabem es que las majorias no ho pahirán aixís com aixís. Els set diputats republicans confabulats pera la obstrucció, ab tot y ser no més set, son set espasas y la cosa promet donar molt joch.

Y pera la casaca del *Amo Toni* no deixarà de ser un set de mal surgir.

Don Calixto aquí vingué... Don Calixto se'n aná... Si al venir duya el sach plé ¡ay que buyt se'l va entorná!

El Rey de las húngaras, resident a Nápoles, ha sigut molt felicitat durant aquests darrers dias. Motiu de la felicitació? L'haver cumplert 60 anys. Seixanta anys de ser pretendent, ja es viure d'esperansas.

D'aquí poch temps tots els seus incondicionals hi haurán arribat als 60 anys. Y alashoras del partit carlista ja sé com ne dirán: A can Seixanta.

SURIA, 27 de mars

El nostre Ajuntament no se sab avenir que tot el poble li hagi girat la esquena, quan, ben mirat, es lo més natural del mon. Lo que verdaderament hauria d'estrenyarli es que hagi tingut la paciencia d'aguantarlo durant tant temps. Perque solsament un poble pacient y, al mateix temps, adormit com es el nostre, ha pogut permetre que els seus regidors no siguin elegits per sufragi. Perque han de sapiguer que molts que som majors de edat temps ha, no recordem que may s'hajin celebrat eleccions municipals. Per sort, are sembla que's desvetlla y que está disposat a no deixarse arrebatre mes els seus drets.

Y are, deixant apart aquest assumpte, tenim de donarlos una bona nova. Dels divuyt ó vint fanals que hi ha en el poble y que no s'encenian mes que una ó dugas vegadas l'any; are n'hi ha un que l'encenan cada festa; segons tenim entés, perque el taquíllero d'un cinematograf que hi ha aprop puga veure si li donan cap pesseta dolenta. De tots modos, al servir per ell serveix, també, perque no hajan d'anar a las palpentas els soferts vehins que per allá passan y, al mateix temps, perque no's pu-

Grrran manifestació clerical contra el pressupost de cultura popular

Dos, eriaturas, quatre velles, — un frare, tres capellans, — el bisbe, el seu secretari; — total: mil manifestants.

gui cantar ab tanta exactitut aquella famosa copla que comensa:

«Si aneu á Suria porteu llanterna...»

CAPELLADES, 28 de mars

En la diada de Sant Josep, portats per l'entusiasme patriòtic, anarem uns quants nacionalistes-republicans fins al veí poble de Piera-Badorch, á fi de celebrarhi un meeting, convidats per uns quants amichs de dit poble.

En aquest meeting hi hagué molt entusiasme, tant, que volen que un altre diumenge hi tornem. Sols tres ó quatre esclaus del caciquisme local anaven per destorbarlo, llevant paraules indecorosas, pero tot seguit el poble els feu callar. Aixó va esser un petit incident que encare feu creixer més y més l'entusiasme dels bons badorencs.

Pot desmentirse, donchs, rodonament lo que referia la carta anteriorment publicada respecte al meeting de Piera-Badorch.

S. QUINTÍ DE MEDIONA, 31 de mars

Tenim en aquesta vila un prestidigitador místic que es molt treballador, tant, que aviat li sortiran cabells blancs.

Ara ha comensat una tasca insoportable per un home sol: ensenyar als noys de fer comedia, cantar himnes, repartir carnetos, riure prenas de vestir, predicar doctrina y fer discursos á la cova fumada. Tot aixó maravellosa á las donas y á la quitxalla que l'aplaudeixen ab entusiasme, sobre tot quan s'emboica á bescantar á la premsa lliberal y lliurepensadora.

Si s'vol evitar disgustos, recomanem al nostre pare d'ánimas que 'ns deixi estar tranquils.

BARBENS, 29 de mars

Bon número de socis del Centre Agrícola Autonomista fan públic el seu agrahiment al Sr. Rodés, diputat del districte, per haverlos brillantment defensat en una causa que se 'ls seguia, quin resultat ha sigut l'absolució més amplia. A dit objecte han firmat un document enlanti pel seu comportament de alta justicia, document que, donada sa llargaria, ens veyem privats d'insertar.

MORA LA NOVA, 24 de mars

Ningú que tinga dos dits de front pot aprobar las arcaldades del nostre Borrego, que no fa sino mortificar als pobles vehins ab las sevas excentricitats.

Ara s' dedica á fer treure ó suprimir las camareras que serveixen en els cafés; y lo bó es qu'ell es el primer de anarhi á tocal's hi la barbata.

¡Vaya un mano, el nostre batlle!

L' ÚLTIMA VÍCTIMA

—Noy—vareig dí aquest dimecres á un nebotet molt trempat que viu ab mí.—M convindria enterarme de pé á pa de tot aixó de las bombas, pero com que s' dona 'l cas que tinch de quedarme á casa per acabar cert treball, haurás d'ferme un obsequi.

—Prou. ¿Qu' es? —Agafá 'l portant y anárten cap á l' Audiencia. Ab aquest pase entrarás: prens puesto entre 'ls periodistas, y res; lo demás ja ho sabs. Escoltas tot lo que diguin el fiscal y 'ls processats, reculls els interrogatoris que 't semblin interessants, té fixas en els passatges d' importancia capital y al tornar, tris tras, m' ho explicas ab tota fidelitat. Apa, ¿ho tens entés? —Descuydi.

—Donchs, en marxa. —¡Hasta més tarti!

Passa un' hora, 'n passan dugas, y tres, y... Per abreviar, cap á mitja tarde torna, y en lloch de, com hem quedat, ferme la relació exacta de la sessió, el bordegás casu damunt d' una cadira y ab els ulls tots entelats y la boca mitj torsada, comensa á dir mots extranyos y frases incomprendibles: No ho recordo... Tu veurán... Era 'l dotze... Que 'ns carejin... Un lampista... No es oritat... Dos libretas... En Memento... La Vicenta... Mon germá... —¿Peró, qué tens?—li pregunto. Y en compte de contestar, se 'm torna groch com la cera, aisa un peu, estira un bras y... si no corro á aguantarlo, cau á terra com un sach.

—¡Tot seguit á avisá al metje!— Vé aqués al cap de mitj quart, li mira la llengua, 'l polsa, me pregunta qué ha menjat, y després d' examinarli ab zel casi paternal tot lo que la ciencia ordena en situacions consembants, me díu ab veu espantada: —¡No sé qué té! —¡Ja es extrany! —Més ho extranyo jo. No atino qué dimontri li ha agatat. ¿Qué ha fet avuy aquest jove? —Pues... ha esmorzat com un sant y se 'n ha anat á l' Audiencia. —¿Y allí, qué? —Ré: ha presenciat la sessió. —¿Cóm?.. ¿La del llo del terrorisme? —Cabal. —¿Y l' ha presenciada tota? —Tota. —¡Ah!.. ¡Aixis ja está explicat! M' ho hagués dit de bon principi. —Pero ¿qué té?.. Siguiu franch. —¡Pues qué vol que tingui, el pobre! Lo qu' en més ó menos graus té tothom quí als Rulls escolta: ¡un' olla de grills al cap!

C. GUMÁ

Totas las religions caben dintre la Llibertat, pero ni una sola de las llibertats cab dintre la Religio.—Bovio.

Romans y barcelonins

AVANTS encare hi havia qui s'atrevia á calificar de funesta mania l'angusta funció de pensar; á boca plena predicava la gent prudenta que no era sá el sapiguer massa, porque cappingava el cervell; arreu s' aconsellava al poble que no dongués gayre instrucció als nens, y gens ni mica á las nenas, porque la instrucció era lo que pervertia á la gent. Avuy ja no hi ha qui tingui el desvergonyiment de fer cridant tan estúpidas afirmacions, pero si pot ben afirmarse qu' en el fons de moltas consciencias alena ben viu el desitj de que 'l poble segeixi ignorant. Saben algunas classes sociales que mentres hi hajin burros podrán anar ellas á caball.

No es estrany, donchs, que 'l *Pressupost de Cultura* format per l' Ajuntament de Barcelona, hagi alsat tantas protestas entre 'ls elements reaccionaris de Catalunya, y hagi motivat atachs tan furiosos per part de certas personas y entitats tan hipòcritament católicas com descaradament explotadoras de la imbecilitat humana. Fos com fos el projecte del Ajuntament barceloní, n' hi ha prou ab que 's tracti d' una obra educadora, no manejada per ensotamats, pera que se li fassi una guerra desenfrenada.

Una part de culpa la tenen els propis autors de la ponencia al fer concessions á la moixigateria impear. No podian ignorar que la reacció rebutja las cosas á mitjas y si vol cent no agraeix la concessió de *noranta nov.* A las escolars projectadas no debía ensenyarse cap doctrinarisme religiós; podia y debía parlarse d' Historia y Moral de tota mena de religions, pero no ensenyar y aconsellar la práctica d' una religió positiva determinada, com suposa la classe de *Doctrina* católica projectada pels dijous.

Una de las cosas de que fa més escarafalls la gent hipòcritament cristiana y fariasaicament pietosa es la d' ensenyar barrejats als noys y noyas. ¡Oh, quin escándol la barreja d' innocents nens ab nenas innocents! Com si dugas innocencias poguessin pervertirse; com si blanc y blanc no produhis blanc.

Y lo bó del cas es que entre 'ls que creuhen ó aparentan creure que la barreja de nens y nenas pot esdevenir causa d' immoralitat, tenen en sas botigas dependents y dependentas en perillosa barreja; fan intervenir entre las obreras de las sevas fábricas majordoms y contramestres; en sos tallers y obradors treballan apilotats homes y donas. Pera que aprenguin junts, la barreja de nens y nenas es un perill; pera que 's morin de gana junts afanyant una fortuna pera l' amo, la barreja d' homes y donas no es perillosa. Segons sas extranyas teorías, la innocencia entre nens y nenas no es una salvaguarda, com tampoch la naturalesa entre joves y noyas es una temptació.

¡Extranya condició la de la gent moixigata! Pera que 'ls nens y nenas adquireixin junta una instrucció que 'ls fassi forts y lliures, tot son obstacles; pera que 'ls homes y donas siguin explotats junts en benefici d' uns quants poderosos, tot son facilitats. El seu instint de garsa els deu fer comprendre que instruhint á la infantesa se 'ls escapa de las garras la gent gran.

En cap assumpto com en aquest del *Pressupost de Cultura* s' havia vist tan unit al Ajuntament de Barcelona; en la ponencia figura un representant de cada fracció; el projecte fou aprobat per unanimitat. Tot l' Ajuntament representa tota la opinió de Barcelona. Que diguin, donchs, lo que vulguin els romans: els barcelonins volem realisar aquest projecte y aquest projecte será realitat.

JEPH DE JESPUS

SECCIO OBRERA

La Festa del Treball

ESPRÉS de haver llegit el Manifest que 'l Comité Nacional Socialista ha dirigit als obrers espanyols, animantlos pera que, com un sol home, y desde 'l un al altre confi de la Península, uneixin son pensament y sas energías pera commemorar dignament la Festa del Treball, fetxa que s' atansa, res haig de anyadir. Es un document concebut per cervells clarividents, generosos y virils, que redactat al calor de sentiments propis de tota classe oprimida, resulta una potentia veu que s' escapa d' entremitj del terrible engranatje de la máquina burguesa en funcions. No 's nota en el Manifest res per dir; ell desperta la emulació y l' entusiasme per la gran festa internacional, reflexe evident de la aurora que 'ns anuncia l' hermos dia de la redempció del obrer, y ab ella la regeneració de tota la humanitat.

No haig de anyadir res, repeteixo, al document, puig aquest article sóls va dirigit á entonar una alabansa en honor d' ell, á contribuir á donar calor al esperit que 'l anima y á repetir, per aquells dels nostres que no 'l conegan, tot lo que de bo y de just en el mateix s' expressa rendint culte á la fraternitat universal. Quan en una nació, en qual capital ó Cort s' apressura tothom á pendre part, al dia següent al primer de Maig, en un' altra festa gens simpática pels que saben veure clar y pensar á la moderna, ja que ella pot ferir els sentiments d' un altre poble, cal demostrar al món enter que aquí germinan idees de generosa concordia universal, que aquí adquireix força el pensament de fer millors als homes de tot arreu del món, millorant á la vegada sas condicions económicas y socials. Si algú té interés en fer reviuire odis entre 'ls dos pobles separats pels Pirineus, esforssis nostra classe treballadora en demostrar serena reflexió y que no 's deixi empabanar per actes que van contra l' esperit dels temps moderns.

Y la classe obrera, sobre tot aquella que es conscient, sabrá respondre á la crida. No es possible que cap home de criteri sa, no compregui que com més gran, més imponent, més noble, siga la festa del primer de Maig, més patent resulta la demostració de

que existeix l' afany de fraternitat universal, y més estreta, rancia y egoista se dibuixa aqueixa altra festa que, recordant que hi há fronteras, retrassa un sigle per cad' any l' abrá de germanó que hauria de unir als homes de totas las rassas y de tots els pobles, desde l' Estret de Gibraltar fins á la badia d' Hudson.

Aixó bastará pera que tots els obrers, desde 'l que emplea sas energías en el fons de la mina fins al que las exercita en la sala febrosa del taller; desde 'l que obrint rasas rega de suhor la terra fins al que aixeca casas ensigranyat en la bastida, vagin á formar un total hermos y gigantesch de verdaders combatents de la existencia. Si no n' hi hagués d' altres, aquest motiu bastaria pera donar la major solemnitat possible á las reclamacions de justicia y de dret tan sagrats com escarnits y ofegats en l' oblit.

Diu molt bé 'l Comité Nacional de Treballadors: Consagram el próxim primer de Maig á nostros interessos, á nostra causa; á reclamar que las lleys que en alguna cosa ens beneficien no 's deroguin ni s' empitjorin; á solicitar que aumenti la legislació favorable als treballadors; pera exigir la jornada de vuyt horas y, finalment, pera afirmar nostra solidaritat ab tots els desheretats del món.

Y quan una festa, com la del primer de Maig, porta en ella l' esperit precursor de la pau universal, de aquella pau tan ansiada, que evitará un dia que 'ls fills del treball d' un país vajan á un altre á tractar com enemichs á sos germans que en ell nasqueren, derrament sanch, qu' es sempre preciosos; quan una festa, torna á dir, com la del primer de Maig, entranya finalitats tan grans y sublimes, no es possible que l' obrer que sab sentir y pensar negui el seu concurs á la Festa del Treball, no es creible que ningú gosi á ferse mereixedor del odiós dictat de Judas dels verdaders redemptors de la humanitat moderna.

S' ha de procurar, donchs, que en las filas dels treballadors no n' hi hagi d' homes que traicionin; s' ha de fer entendre á tots que aquell que resta sas energías á la suma dels que pateixen fam, fret, privacions de totas menas, sufriments que forman la negra odisea dels explotats; que aquells que deixan de ser companys pera convertirse en lacayos dels que viuen de la explotació, se fan més dignes de la execració dels homes, mil vegadas més, que no pas aquell que per trenta diners vengué al profeta de Galilea, ab el qual, després de tot, no tenia res de comú.

Pero aixó no succehirá, per mica que s' hi empenyin en cada població els companys que están ben orientats dels drets y debers á que venen obligats els oprimits. Preparinlo ab temps; fassinlo entendre á tots els que treballan per viure y per fer viure als que no treballan; á tots els que son útils y soporran la miserable y aclaparadora càrrega dels que no serveixen pera res; als que s' alimentan d' un tros de pa per ells mateixos cent cops guanyat, y á las horas ja 's veurá com, vessant entusiasme, tothom, contribuirá á donar grandiositat á la hermosa festa acordada á París pel Congrés Internacional Socialista de 1889, primer raig de llum del sol que ha de donar calor á la redempció del obrer.

N. BAS Y SOCIAS

El cas á Nova York.

Un tren atropella á un automòvil ocupat per una noya de 17 anys, filla d' un milionari y un criat seu de la mateixa edat. De resultas del atropell s' han de tallar dugas camas á dugas personas; una á la noya y una al infelís *chauffeur*. S' obra procés contra la Companyia del ferro-carril, y al arribar l' hora de las indemnizacions els jutjes se mostran indecisos respecte á la avaloració dels desperfectes. El problema á descifrar es aquest: ¿Quan val la cama de la filla d' un milionari? ¿Quan val la cama d' un *chauffeur*?

Per fi, després de llarga deliberació, s' ha publicat la sentencia, per la qual la Companyia 's veu obligada á pagar 175 mil franchs á la noya y 50 mil al seu criat.

¿Per qué aquesta diferencia? ¿No val tant la cama de una persona com la d' un' altra? 'S veu que la justicia á tot arreu... cou fabas.

Dos pensaments de 'n Graf, original poeta italiá:

—«Val mes que 'ns caygui una teula al cap, que no viure ab el temor constant de que 'ns hi ha de caure.»

—«El temps es or?... Si que val poch, el temps!»

Héus aquí el *Credo* republicá que s' incluca á la quitxalla en algunas escolas primarias de la vehina nació:

¡ATENCIÓ, LECTORS!

El vinent dissapte, dia 11 d' Abril, publicarà

LA CAMPANA DE GRACIA

un brillant NÚMERO EXTRAORDINARI, dedicat als varis assumptos que avuy cridan l' atenció pública.

8 páginas = ILUSTRACIÓ ESPLÉNDIDA = 10 céntims

Una nova potinga de 'n Maura

—¿Vols tastar aquesta medicina que t' he preparat? —No sé qué t' digui. Reparo que quantas més medicinas me donas, més malament me trobo.

«Crech que la República es el millor sistema de govern; crech en la sobirania del poble; crech en la prohibat dels representants elegits per la nació; crech en la voluntat del poble lliurement espresada. Crech que la República ha sofert menyspreu, que será encare atacada pero que al fi triomfará; crech qu' ella está despresada de tot despotisme, y que jutjará á tots aquells que li han fet ó li volen fer mal. Crech en l' esperit de justicia, de progrés, de solidaritat, d' altruisme que l' animan; crech en l' unió de tots els veritables republicans y en el seu amor y bon zel pera l' bé públic. Crech en la abolicio de tots els abusos, privilegis y prejudicis. Crech en la pau, en la felicitat universal. Crech en aquestos virtuosos principis; y en sa durada eterna.»

Entre neboda y rector:

—Nostre Senyor tot ho pot, oy? —Sí, filla meva. —Y Nostre Senyor premia als bons y castiga als dolents, no es veritat? —Vaya! —Donchs, si ell ho pot tot ¿per qué no 'ns fa á tots bons ó á tots dolents, y aixis no haurá de fer la tria?...

El Progreso es molt divertit.

Un dia ens explica que 'ls processats pel assumpto de las bombas tractan al senyor Güell ab una familiaritat que demostra las bonas relacions qu' entre ells hi havia, y un altre dia vé á contarnos que cada vegada que anomenan al Sr. Güell fan que al seu nom el precedeixi el *don* ó el *señor*.

O sino, vejis *El Progre* del dissapte: «Cada vez que el nombre de Güell salia de aqueles bocas sin que precediesse el respetuoso *señor*, el público se miraba atónito.»

Y ara llegeixin *El Progre* del dimecres: «Estuvo (Rull) deferentísimo con Güell, al que siempre hubo de citarle precedido de un cariñoso *señor don...*»

Ja sabem que un bolero ha de tenir molta memoria, pero ¡caramba! aixó de no recordarse el dimecres de lo que s' ha dit el dissapte, no més li passa á la *Gaceta dels cinos*.

Diumenge, ab el plausible motiu de combatre la ley d' Administració local—contra la qual tant y tant hem treballat nosaltres—va celebrarse al *Frontón Central* de Madrid un *meeting*, que més que *meeting* semblá en certs moments una *juerga*.

Bo es que 's fassi tot lo possible, y fins lo impossible, pera que 'l funest projecte de 'n Maura no pugui anar endavant, pero no veyém la necessitat de que pera alcansar aquest fi s' hagi d' atacar á la Solidaritat Catalana, que «com á Solidaritat» may ha mostrat simpatias per aquest projecte. Nota curiosa.

Durant el meeting varen llansar bastants crits de ¡Viva Lerroux!

Que visqui aquest bon senyor tants anys com vulgui, però javiats están els ignocents republicans madrilenys si de bona fe esperan que l' ilustre emigrado salvi a la pobra Espanya!...

El Carnestoltes ha passat senmanas há, pero els subdits de don Prudencio encare gastan careta y van per aquí fent broma.

Dimars, la Gaceta del Celeste Imperio tingué la humorada de dir que la seva trepa está identificada en absoluto con las aspiraciones, los deseos, las alegrías y los dolores de esta noble ciudad...

—¡Te conozco!—li respón la noble ciudad.
Y sense anyadir una paraula més, segueix el seu camí, ab certa mueca de fástich.

S' assegura que á horas d' ara l' ex-emperador Alacandro s' troba camí de las Américas.

En calitat de descubridor? preguntarán.

No, senyors; tot lo contrari:

En calitat de descubert.

Perque l' amigo del obrer ja no es cap selva virgen per ningú. Es una herbeta que tothom li sab el nom.

—¡Fós vritat tot lo que 's corre!
¡Fós cert lo que 's vé dihent!
¡Com una bomba ha de caure,
rodant com bola de néu!

Y tot plegat res.

La bomba s' ha tornat bombolla de sabó.

Es lo mateix: tot son cosas esféricas.

Pero ara, si 's repeteixen els rumors, haurém de cambiar l' aforisme y dir:

—Per l' abril, cada bola 'n val mil.

—Escolti ¿quí es aquest Kuni?
—Es un peix grós del Japó
—¿Un peix grós? Donchs fóra bó per un dia de dejuni?...

Se torna á parlar ab gran insistencia del indult de 'n Nakens.

Gent de Madrit que se las dóna de ben enterada assegura que aquesta vegada va de veras.

Y fins algú suposa que la firma tant desitjada 's posará l' últim dia de Quaresma.

¿El dissapte de gloria?

Aquell dia sí que cantarém ¡Aleluya!

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—Dó-mi-no.
- 2.ª Id. II.—Car-me-ta.
- 3.ª ANAGRAMA.—Ram—Mar.
- 4.ª MUDANSA.—Greix—Gruix.
- 5.ª ROMBO.

S E T
S E R I A
C E R V E R A
T I E T A
A R A

- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Fílomena.
- 7.ª TARJETA.—El prestigítador.
- 8.ª CONVERSA.—Roda.
- 9.ª GEROGLIFICH COMPRIMIT.—Mitja figa y mitj raim.

Han endevinat totes ó part de las solucions, els caballers: Lluís Llàzer, Lluís Solanes, Joseph Pruna

(a) Nonís, Joseph Junyent, Vicens Borrás, Els tres nebots del oncle, Francisco Vivas, Joseph Tarrés (a) L' aficionat de bandurria, Miquel Torrent (a) Un anti-cambonista, y Salvadó Huguet.

XARADAS

I

Temps d' un verb es la primera, animal es la segona, un metall invers-tercera y musical la quart dona. Busca, lector, la xarada, que 'l tot dona un vegetal que á mí molt y molt m' agrada amanit ab oli y sal.

GANDOL MARTÍ

II

—Vaig aná á comprar dos tot á casa d' un que 'n venia y va sortir un primer, que ab molt furor m' embestia.

J. FARRÉS GAIRALT

ANAGRAMA

D' ensá que del cap pateix en Joan, té la total de que la tot no existeix.

TRES CALANDRIS DE MASNOU

MUDANSA

Vé la criada; dú la tot; tot ab el senyor Garcés;

Figuras del terrorisme

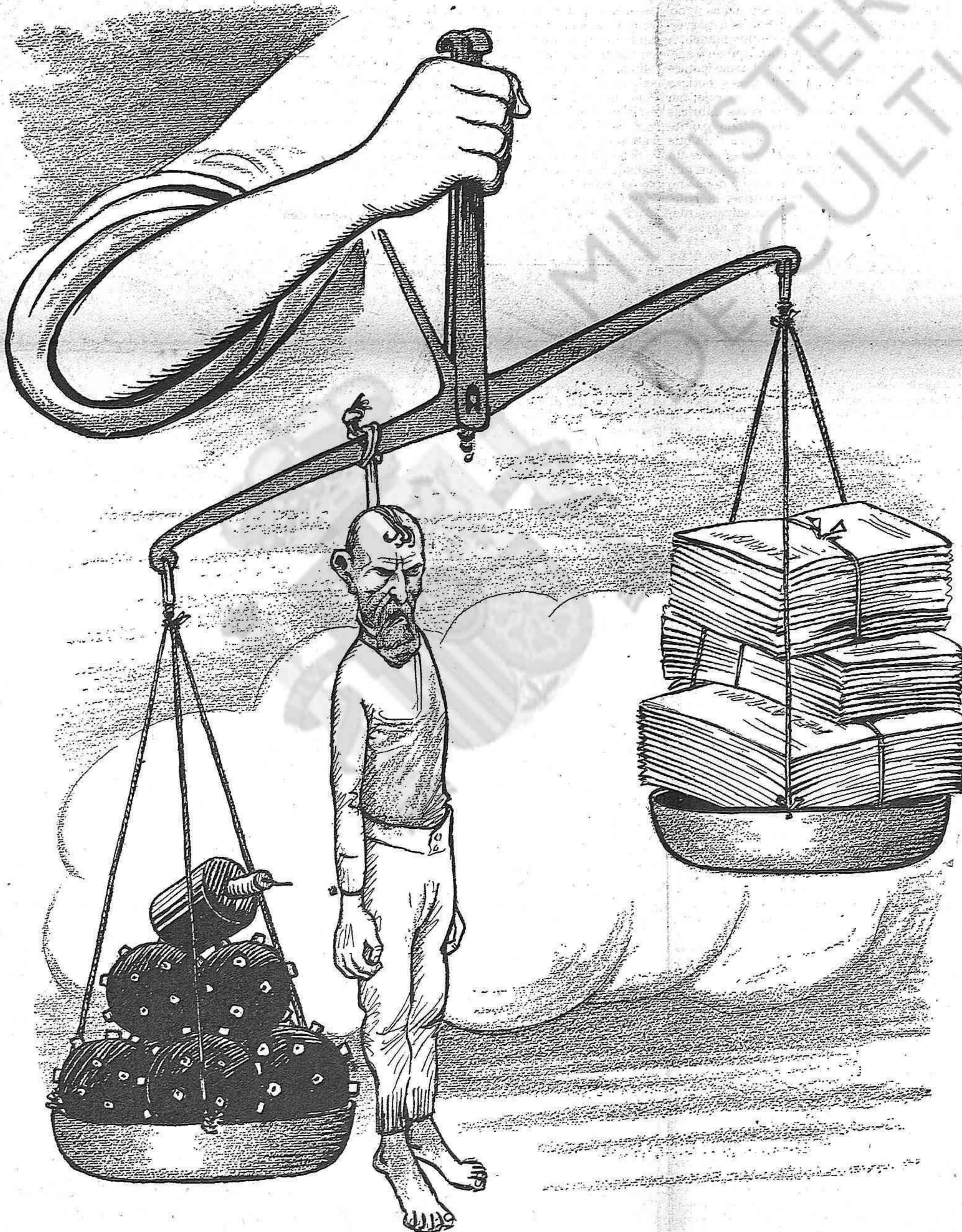
MATEU FERRÁN

complicat en la famosa causa de las bombas.

Retrato de 'n FERRÁN, después d' haberse suicidat penjantse en el seu calabosso, la vigilia del día en que havia de declarar davant del Jurat.

La nota de la senmana

Pera fer caure la balansa, no més hi faltava aquest pes.

trencs una total y un got y... com si no hagués fet res.

JOANET FORCADELL

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Edifici religiós.
- 1 4 8 7 4 3 2.—Nom d' home.
- 8 4 1 2 3 4.—Nom de dona.
- 6 2 1 4 5.—Nom d' home.
- 1 2 3 4.—Animal.
- 3 4 5.—Part de la persona.
- 2 5.—Animal.
- 6.—Consonant.

FÉ DE LA FLOR

QUADRET

Substituir els punts per lletres de manera que vertical y horizontalment, diguin: 1.ª ratlla: vegetal; 2.ª: color; 3.ª: poble catalá y 4.ª: animal.

MORA SOKA Y C.ª

Caballers: Un meritorista, Un ex-bombero, P. A. de Pessich, N. Clotet M., Joseph Junyent, Salvadó Huguet, Baya, y Enrich Noguera: Magre, molt magre.

Caballers: Miquel Serrats y Camps, Tres nebots del oncle, J. Moret de Gracia, y Hipólit Nadal Mallol: Bona xeixa.

Caballers: Lo Rector de Vallfogona: Ho sento, pero no li puch publicar pel motiu de que no fem may cas de documents y cartas que no vingan convenientment firmadas ab nom y apellidos.—Raaffellini Pauinari: Aquest italiá del Clot que gasta 'ns ha fet riure bastant. No deixi d' enviar cosas aixís, que aixó 'ns endoleix els mals ratos que 'ns fan passar els sonetayres dolents.—Johannus: Procuraré complaurel. Lo d' avuy va bastant bé... y tantas merçós.—Joanet de la Rosa: El sonet no 'ns ha convenut.—H. Nadal y Mallol: No dubti que, si estés en la creencia de que pogués anar, el publicaría, pero, ay... no m' ha tocat el cor ni aquell 'icho 'sort fidel.—R. A. (a) Pau de las Calas Curtas: No desconfém de la seva paraula, pero per la seva part, vosté tampoch deu haver de desconfiar de la nostra. El treball de referencia no 's publicarà, y els originals no 's tornan. Respecte á las endevinallas, las que vagin bé s' aniran insertant, no sabem quan, porque... sentiriam equivocac la data. Tot aixó es degut á l' excés d' original trencs-closcaire que tenim en cartera.—V. M.: Als Jochs Florals ne preñan de més dolents, pero ne publicuem de més bonas.—Lluís Sureda Paradís: Es precís no perdre de vista—y convidria que aquesta observació la tinguessin sempre presents tots els nostres amables colaboradors—que 'l periódich es, avans que tot, humorístich y satírich y que, per lo mateix, las produccions serias, floralescas, massas literarias, á no ser que siguin de mérit excepcional y curtetas, difícilment poden tenirhi cabuda.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª